

SPOOKBEELD

De strijdvraag of de tandheekkundige bezetting van ons land is aangepast aan de behoefte dan wel of van een tekort kan worden gesproken, houdt de gemoe-deren in sommige kringen bij voortdurend in beroering.

Het Tandartsenblad heeft – naar het de indruk wekt – niet zozeer om richting te geven doch meer om een uitlaatklep te verschaffen voor de divergerende in-zichten, een groot deel van het augustus-nummer aan dit thema gewijd door schrijvers van uiteenlopende positie en gezag gelegenheid te bieden er hun licht op te laten schijnen.

Wat de onbevungen lezer in enkele der beschouwingen uit de kring der veront-ruste practici opvalt, is de grondtoon van het erbij-betrokken-zijn in het betoog der betreffende auteurs. Zo voert een gedocumenteerd artikel aan de hand van uitvoerige gegevens, voor een omschreven deel van een der provincies tot de slot-som dat aldaar niet van een tekort aan tandartsen kan worden gesproken en dat de gemiddelde collega „hard” moet werken om in zijn materiële behoeften op langere termijn te kunnen voorzien. Maar aan de andere kant wordt vast-gesteld dat in de 51 gemeenten van het overige deel der provincie – één tandarts op 8500 zielen – geen enkele dienst voor schooltandverzorging bestaat. Er zijn zo meerdere opstellen waarvan het betoog de indruk vestigt dat de schrijvers zich niet geheel boven hun gevoelens hebben weten te plaatsen. De objectieve waarde der conclusies waarin een tekort op zijn minst wordt betwijfeld, komt echter gevaarlijk uit het lood te hangen door de gefundeerde visie van Dr. GODEFROY „dat er in ons land sprake is van een zeer ernstig tandartsentekort, dat vermoedelijk in nog geen twintig jaren zal kunnen worden ingelopen”. Zijn deskundigheid in deze materie, is, zeker in maatschappij-kringen, boven elke bedenking verheven.

Wat van de collegiale ontkenning van een tekort een bestanddeel uitmaakt, is de vrees dat door propaganda voor de tandartsstudie een aldus bevorderde toeloop tot overbezetting zou kunnen leiden. Zo wordt ook een eventuele in-voering van zelfstandig werkende hulpkrachten (afgezien van andere bezwaren) aangevoeld als een vermindering van voor de tandarts beschikbare werkgelegen-heid. Het schrikbeeld van een geforceerde uitbreiding van het aantal praktise-renden wordt onuitgesproken beschouwd als een toekomstige bedreiging van de bestaansvoorwaarden en er zijn collega's, die alle publiciteit om de aandacht te vestigen op de gunstige statistische positie van het artikel tandarts een on-verantwoord bedrijf achten, met name van degenen die niet rechtstreeks bij de praktijk der tandheekkunst belang hebben.

Onwillekeurig rijst de vraag: waarom zijn zij zo beangst dat het onder de aandacht brengen van de tandartsstudie tot een plotselinge en averechtse explosie van belangstelling voor het beroep zal leiden? Men ziet aankomen dat

het onbeïnvloede „natuurlijke” accres van het tandartsencorps, waarmee men vertrouwd is, uit zijn proporties zal worden getrokken en door een kunstmatig bevorderde toevloed van nieuwkomers een competitie zal ontstaan waartegen de bestaande praktijken met verhoogde inspanning op peil zullen moeten worden gehouden.

Maar gesteld dat door de materiële verwachtingen de aandacht van de V.H.M.O.-abituriënten op de studie voor tandarts zou worden gevestigd in die zin dat velen (?) hiertoe zouden besluiten, die niet uit eigen voorkeur het beroep zouden kiezen, is dan een aanzienlijke uitbreiding van het totale aantal tandheelkundige studenten te verwachten?

De verontruste beschouwer is er niet op ingesteld om zich rekenschap te geven van de realiteit met betrekking tot het onderwijs voor wat betreft de opname-capaciteit van het onderwijsapparaat. Het is in dit verband eigenlijk overbodig eraan te herinneren dat de aanstaande tandarts niet alleen kennis moet worden bijgebracht maar dat hij tevens in staat moet worden gesteld zich de praktische toepassing daarvan eigen te maken. Dit laatste impliceert de beschikbaarheid van de onmisbare ruimte en daarin de outillage voor alle, met name de klinische studenten. Het totale aantal hiervan is niet op te voeren boven de mogelijkheid tot plaatsing, anders gezegd: de toelating van nieuw in te schrijven studenten zal niet onbeperkt kunnen geschieden. Men zal zich hebben te richten naar de niet voor uitbreiding vatbare werkruimte der behandelzalen voor de klinische oefeningen. Zou zulks niet geschieden dan betekent dit in de hogere studie jaren een evenredige vermindering van de beschikbare tijd voor de onmisbare patiëntenbehandeling, bijgevolg een ongewenste verlenging van de studieduur. Een uitbreiding van de betreffende lokaliteit binnen het bestaande gebouw of gebouwen is veelal niet mogelijk; er zou dan nieuwe ruimte moeten worden gecreëerd waarmee nogal tijd zal zijn gemoeid. Voor Utrecht b.v. is de grens voor wat betreft het toelaatbare aantal nieuwe studenten (omstreeks 100) vrijwel bereikt, wil de praktische opleiding aan te stellen eisen beantwoorden.

Ook in zijn totaliteit is het Tandheelkundig Instituut te Utrecht met gemiddeld 475 studenten niet voor uitbreiding vatbaar. De ervaring in Amerika heeft uitgewezen dat een goede opleiding gebonden is aan een studenten-maximum dat met bovengenoemd totaal aanmerkelijk wordt overschreden. Hierbij dient ook en vooral te worden gedacht aan het onmisbare ervaren leidinggevend en toezichthoudend personeel van de onderwijsstaf dat qua getalsterkte hieraan moet zijn aangepast.

Bij een onverwachte stijging in de aanmelding zou men terwille van de efficiëntie van de praktische opleiding zijn toevlucht dienen te nemen tot een numerus fixus. Een zekere marge kan hierbij in acht worden genomen vanwege het verloop in de lagere studie jaren op grond van mindere geschiktheid, intijdse verandering van studiekeuze en andere motieven.

Wil men een eventueel gewenste vermeerdering in de toeloopt tot de studie in de tandheelkunde bevorderen maar tevens kanaliseren, dan zal de stichting van

een derde opleidingsgelegenheid aan een der andere universiteiten de aangewezen weg zijn. Het behoeft echter geen verklaring dat de voorbereiding enige jaren zal vergen en het daarna nog minstens zes jaren zal duren aler de kopploeg van de aldaar studerenden als tandarts aan de maatschappij kan worden afgeleverd. In die tussentijd is onze bevolking weer met enige honderdduizenden toegenomen, het sociale welstandspeil gestegen, de dentalmindedness (om dit modewoord ook eens te gebruiken) van ongetelden weerspiegeld in het gegroeide saneringspercentage.

Van een geleidelijkheid als bedoeld zou ook sprake zijn voor het geval de overheid zou besluiten – n'en déplaise de bezwaren van de Maatschappij – tot opleiding van schooltandverzorgsters. Gesteld dat hiervoor een instituut zou worden gecreëerd dan zal dit voor het opdoen van de nodige ervaring aanvankelijk van beperkte opzet zijn. Er zouden na enkele jaren ten hoogste enige tientallen hulpkrachten tot leniging van de nood bij de schooltandverzorging beschikbaar komen. In die tussentijd is het aantal kinderen van de leerplichtige leeftijd ook al weer gegroeid en de achterstand bij deze sociaal-tandheekundige voorziening nog meer toegenomen. Hoeveel jaren zullen in het veronderstelde geval nog moeten verlopen vooraleer zoveel werksters in totaal zijn afgeleverd dat de s.t.v. als redelijk aangepast kan worden beschouwd aan het gestelde doel.

En inmiddels is de bevolking met meerdere honderdduizenden gegroeid, het sociale welstandspeil gestegen, de dentalmindedness... enz. enz.

Men kan met recht de vraag stellen: waarover maken de verontrusten in collegiale kring zich toch zoveel zorgen? B.